

Suuliselt vastatav küsimus O-00028/2023

komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale

Kodukorra artikkel 136

Andrey Kovatchev, Željana Zovko, Peter van Dalen

fraktsiooni PPE nimel

Teema: Humanitaarolukord Laçını koridoris

Alates 12. detsembrist 2022 on Aserbaidžaan blokeerinud Laçını koridori, mis on ainus Mägi-Karabahhi ja Armeenia Vabariigi vaheline maismaaühendus. Esiteks blokeeris koridori rühm spontaanseid keskkonnaaktiviste, kes protesteerisid väidetava kaevandustegevuse vastu piirkonnas. 22. veebruaril 2023 andis Rahvusvaheline Kohus välja siduva määruse, milles märgiti, et Aserbaidžaan peab võtma kõik tema käsutuses olevad meetmed, et tagada Laçını koridoris inimeste, sõidukite ja veoste takistamatu mõlemas suunas liikumine. Praeguseks ei ole meedet veel rakendatud. Lisaks tugevdas Aserbaidžaaani tõhusat kontrolli koridorile juurdepääsu üle veelgi tema relvajõudude kontrollpunkti loomine 23. aprillil. 9. novembri 2020. aasta kolmepoolse avalduse punktis 6 märgitakse, et Laçını koridor on Venemaa Föderatsiooni rahuvalvekontingendi kontrolli all, samas kui Aserbaidžaan tagab kodanike, sõidukite ja kaupade ohutu liikumise piki seda mõlemas suunas. Alates eelmise aasta novembrist on inimeste, sõidukite ja veoste regulaarne liikumine tõsiselt häiritud. Mägi-Karabahhis elava 120 000 armeenlase elu on sattunud ohtu. Nende juurdepääs värsketele tarnetele ja vaba liikumine on olnud takistatud ning nende gaasi- ja elektrivarusid on kärbitud. Armeenia pool peab seda humanitaarkatastroofiks. Armeenlaste kannatused Mägi-Karabahhis toimuvad paralleelselt käimasolevate rahuläbirääkimistega, mida samal ajal vahendavad ELi nimel eesistuja Charles Michel, USA ja Venemaa. See keerukas taust, kus inimkannatuste lõppemiseks annavad lootust kõige kõrgemal poliitilisel tasandil peetavad läbirääkimised, on tõstatanud järgmised küsimused:

- 1) Kuidas hindab asepresident ja kõrge esindaja armeenlaste olukorda Mägi-Karabahhis ja nende saatust? Mida on ta ja tema teenistused seni teinud, et survestada Aserbaidžaaani järgima Rahvusvahelise Kohtu meedet ning taastama inimeste, sõidukite ja veoste takistamatu liikumise Laçını koridori mõlemas suunas?
- 2) Kas asepresident ja kõrge esindaja usub, et Laçını koridori blokeerimise lõpetamist tuleks pidada Armeenia ja Aserbaidžaaani vaheliste edasiste läbirääkimiste eeltingimuseks, mida EL hõlbustab ja mida Aserbaidžaan peaks käsutama hea tahte žestina?
- 3) Võttes arvesse käimasolevaid rahuläbirääkimisi, mida paralleelselt hõlbustavad EL, USA ja Venemaa, kuidas tuleks asepresidendi ja kõrge esindaja arvamusel tulevases rahulepingus tõhusalt tagada armeenlaste julgeolek Mägi-Karabahhis? Kas tema arvates on selleks vaja rahvusvahelist sõjalist kohalolekut ÜRO või piirkondlike organisatsioonide egiidi all?

Esitatud:2.6.2023

Tähtaeg:3.9.2023